

COURIEREN

FRÅN STOCKHOLM.

Thorsdagen den 25 October.

Ytterligare bidrag till historien om contracter med Kronan och leverance för dess behof.

(Forts. fr. N:o 51.)

Den förutnämnde skriften af Sterky & C:o, däri ersättning yrkas för de genom kassereringen i Carlsrona föranledda förluster, innehåller, att, då hampan, enligt bifogade betyg, icke tagit skada under resan, vore contractet fullgjordt; att varan var godkänd vid inlastningen; att en ytterligare besigtning i Carlsrona ej kunde hafva annat föremål än att tillse, om någon skada under vägen tillkommit; att hampan var lagd i förvar, för Kronans räkning; att om emottagandet ytterligare fördröjdes, såge sig Sterky & C:o förbundne att uttaga laga stämning, för att bevara sin rätt.

D. 4 Sept. ingingo Sterky & C:o till Förvaltningen af Sjöärenderna med påminnelser i ämnet. "Det sätt," heter det däri, "hvarpå man yttrar sig emot oss, skulle snarare kunna tagas för utbrottet af någon ömtålig passion, som vi hos våra motståndare sårat, än för ett språk af Statens Embetsmän, de där upmanas af ingen ting annat, än sin pligt, att med lugn och värdighet undersöka, hvad rätt är i en fråga, där de tro sig förfäktat kronans fördel. Att på ett sådant språk vår ansökan kallas en för-

mäten skrift, är helt naturligt. Det oväntade är blott, att dylikt sker af ett Warfs-Amirals embete, och att detta embete kunnat sålunda bedöma en önskan, där man ej finner ett ord mot någon person eller en syftning på annat än utbekommande af en i contract betingad rättighet. Vi lemna likväl det slags embetsmannanit, som på detta sätt yttrar sig, desto häldre i sitt värde, som vi för ingen del hafva att tvista om halten och tillförlitligheten af de åtgärder, detsamma nu syftar att förfäktat. Det uti vår ansökan framställda anspråk är alldeles oberoende af de kasseringar, som med eller utan fog göras, sedan vårt åliggande så ostridigt är till punkt och pricka uppfyllt. Bevise man oss, att den erbjudna hampan ej är densamma, som Kronans vräkare uti Riga en gång godkänt — och vi skola medgifva, att vi icke upfyllt contractet. Dittills yrka vi, att det efterleves. Sådan är vår förmätenhet."

"Men vi medgifva, att denna benämning måste oss påföras, när man icke vill låta den drabba en sådan djerlighet, som nämnde vräkare tillåter sig. Den förklaring, denna oförsynta människa afgifvit, är en värdig inledning till den role, han i saken kommer att spela, sedan han tagit det partiet att lydigt underkasta sig det utslag, besigtningarne medfört. För honom var naturligtvis ej annat att välja, än att försvara

sin åtgärd eller vänta sig ersättningskyldighet, i fall han godkänt en oduglig vara. Då han ej ville eller ej kunde försvara sig, skulle han således naturligtvis tillgripa den undflykten, att han *icke* godkänt varan. Så har han nu gjort, med en gränslöshet i fräcka tillvitelser och orimliga påfund, som sätter hvar och en annan i förvåning och vid minsta eftersinnande bordt förefalla honom sjelf såsom det mest påtagliga bevis emot honom, såsom ett bevis nemligen på den fullkomliga saknaden af allt förnuftigt skäl å hans sida."

Därpå utvecklas, huru Lundgrens föregifvande om bristande instruction i de undfångna ordena är orimligt. "Hvad detta är för en beskyllning mot hans förmän, må de sjelfkraftdt döma och sjelfve utveckla grundlösheten af en sådan beskyllning". Han motsäger sjelf denna beskyllning, då han med en annan vänder sig mot Straus & C:o och säger, att han väl känt och sökt upfylla sin skyldighet, men ej förmått *strida mot öfvermagten*. Han raisonnerar, såsom hade hans resa varit utan bestämmelse; och likväl påstår han sig hafva "fullgjort de ordres han fått". "Han var således beordrad att göra ingen ting". Att L. kunde tvingas att göra, hvad han icke ville, är en orimlighet. Det var icke för att föras i olycka, utan *till lättnad i sitt åtagande*, som Sterky & C:o af Förvaltningen betingade sig en kronans vräkare. "Att sålunda", heter det vidare, "uttryckligen bespara oss omsorgen om pröning af den vara, vi uphandla — och sedan låta oss känna skadan däraf, att denne Kronans man tilläfventyrs vårdslösar sitt uppdrag och gillar och låter oss köpa en vara, som ej finnes fullgod — vi hemställa, om ej det vore att göra ungefär allt, hvad göras kan, till människors afskräckande från afhandlingar med Svenska Kronan och med Svenska embetsmän och,

hvad som ännu värre är, från allt förtroende till Svensk rättvisa. Vi hemställa, om det kan vara Kronans fördel, som sökes af dem, hvilka i Kronans namn påyrka en sådan utgång af saken. Dessa Herrar, som följaktligen finna det var i sin ordning, att Kronan afskickar sitt folk, enkom för att narra sina leverantörer, till hvem, fråga vi, vilja då dessa Herrar en annan gång vända sig, att få levereringar för Kronans behof? Hvad garantie vilja de väl lemna, som icke med lika skäl skulle efteråt kunna förklaras hafva varit ämnad endast att narra den contraherande? Höglöfl. Förvaltningen, som tänker helt annorlunda om helgden af sina contracter, skulle nu dessutom, i fall oss vägrades rättvisa, d. v. s. contant och ofördröjlig betalning, vara dubbelt blottställd genom vräkarens och hans beskyddares fräckhet att skylla allt på bristande instruction från Högl. Förvaltningen sjelf."

D. 6 Sept. meddelade Förvaltningen sitt utslag öfver denna ansökning. Som, af den anledning, att det uttagna profvet ur första vägen höll till 15½ ett och reglementet erkänner hampan god, då den håller 16 till 16 ett tyngd, Förvaltningen, då besigtningensberättelsen icke fans nog fullständig, förordnat öfverbesigtning; men den i fråga varande hampan, vid öfverbesigtningen, äfven blifvit kasserad; fann Förvaltningen "så mycket mindre skäl att bifalla den gjorda ansökningen om lyftning af den i contractet utfästa betalningen, som hampan icke blifvit godkänd eller emottagen". Förv. kunde icke i någon måtto anse hampan upplagd för Kronans räkning. Sterky & C:o finge således derom förordna; men om de inom förfallotiden levererade god hampa, skulle betalningen utfalla enligt contractet. För öfrigt förklarades det "Handelshuset obeaget att, i fall det skulle finna sig där-

till befogadt, dess förmente rätt och talan utföra emot den eller de (den?) som vederhör, bäst det kan och gitter."

(Slut e. a. g.)

ETLÄNDSKA NYHETER.

Turkiet. Underrättelser från Petersburg af af d. 6 Sept. (öfver Odessa) säga, att Kejsaren befallt Grefve Capodistria underrätta alla Europeiska hof om underhandlingarna med Turkiet. I en särskild note skall hafva blifvit förklaradt Engelska och Österrikiska hofven, att Hans Kejsarl. Majt ansåge det nuvarande, af dessa hof såsom så lugnt afmålade, tillståndet i Turkiet ingalunda för så consoliderad, att de förra vänskapliga förhållanden med Porten åter kunde inträda. H. M. vore ännu lifvad af samma fredliga tänkesätt, som i Laibach. I denna anda hade han svarat på besvären emot Bar. Strogonow och på Reis Effendis's (af Str. ej emottagna) sista note; och H. M. hopades och önskade ifrigt, att Porten måtte upfylla H. M.s billiga fordringar. Men de Österrikiska och Engelska hofvens, äfven som hvarje annat hofs, bemedling måste H. M. dock undanbedja sig, på samma sätt som han, vid lugnets återställande i Italien, lemnade Österrikiska hofvet fria händer. Skulle nya förföljelser mot de christna upstå, så vore H. M. tvungen att tills vidare, låta trupper inrycka i Moldau och Walachiet, för att återställa lugnet." Inmedertid, heter det vidare, kan man icke genast vänta Pruthiska arméens inryckande, emedan det ouphörligt underhandlas med Porten.

Är det verkligen sant, att Kejsaren beslutit öppna fälttåget, så snart förföljelser mot christna åter begynna, så torde väl icke anledning till fiendtligheter länge saknas. Sjelfva den i Smyrna nitkommande Spectateur Oriental, en så frimodig tidning, att han säger: "Låter man Grekerna bilda en republik i Europa, så vill det-säga, att där icke ännu finnes vulkaner nog. Om någon sin Muézin uphör att sjunga bönen från St. Sophias torn, då skall slafveriets stund hafva slagit för Europa," o. s. v., denne samme Spectateur Oriental, måste bekänna, att Turkarne framfarit mer än omänskligt i mindre Asien, att hela Grekiska populationen på flera ställen är utrotad, och det ofta af de mindsta anledningar. Så upstod den allmänna massacren i Scala nuova af det skäl, att en Grek slog ihjäl en Turk, i det han försvarade sitt lif mot honom. I sjelfva Constantinopel råder väl ett slags lugn,

(Dock går ingen christen på gatan, utan att skyntas. Det är endast genom starka patruller, som pöbeln hålles i skrankorna). Kurban-Bajrams-festen var lyckligen öfverstånden, utan nya stormar emot Grekerna (ty att två Grekiska köpmän blifvit förda från Smyrna till Constantinopel och där afrätade, väcker ingen upmärksamhet). Bodarna i bazaren voro dock till större delen stängda och man väntade med högsta sinnesspanning dagligen Petersburgska hofvets svar. Ett rykte hade d. 18 Sept. utbredt sig i Odessa, genom berättelse af en skeppare, som d. 15 lemnat Constantinopel, att Sultan genom en Hatti Scherif upmanat alla musselmän att å nyo gripa till vapen. Är detta sant, så tyckes Porten hafva fått och ogillat Ryska svaret. Upmärksamhet till vapen, medelst Sultans egenhändiga Hatti Scherif, sker icke annars än i största nöd, då Sultans lif eller mohammedanska tron är i fara. — I Thessalonik hängdes Greker knipptvis, utan undersökning; och man väntade blott en hög Turkisk embetsman till staden, för att allfva de 300 köpmän, som voro kastade i fängelse, emedan deras landsmän haft en liten framgång i kriget. Flottan har en Kejsarlig firman att på Samos nedgöra alla invånare, utom bara under 8 år. — Familjen Kallimachis egendom är segvestrerad; och samma öde, som redan träffat de öfriga, Phanariot-husen, väntar säkert detta, det sista öfriga. — Oaktadt Sultans stränga förbud, fortsara Turkarne att röfva och misshandla människorna i Moldan. I nunneklostren slå de ihjäl de gamla nunnorna och bortföra de unga. För att upfylla Rysslands påståendé om de förstörda kyrkornas återupbyggande, utan kostnad och utan att bryta mot sin religion, som förbjuder dylikt bygge, hafva Turkarne lagt det på Judarna. I Jassy har man sett rika Judar drifvas med piskslängar till detta arbete. På landet tillgår lika så.

I Furstendömena föra Hetairisterne småkriget, om ej med synnerlig framgång, dock med mycken tapperhet. Berättelsen om klostret Sekas belägring är ganska intressant. Innan Turkarne (5000 man under Salihor Bei) hann fram, ledde de, på den tränga skogsvägen, mycken förlust, genom Grekernas gevärseid. Desse trängdes tillbaka under det på en klippa belägna klostrets murar, men fattade ständ flera gånger och tillfogade fienden stor manspillan; ty alla deras skott träffade. Tre af deras anförare kastade sig in i klostret, den fjerde, med 200 man, retirerade. Turkarne besköto klostret med 10 kanoner. Det stod snart i låga (hvarvid flera rika Bojarers deponerade egendom förstördes); men Grekerna sköto från bastionerna med

stör framgång; men Turkarnas eld var nästan förläng. De skola hafva förlorat flera tusende man, och Grekerna nästan inga. D. 18 Sept. (såsom förr är berättadt) höllo sig Grekerna ännu, och Turkarne måste skaffa ammunition, emedan större delen af hvad de medfört fallit i Grekernas händer, under träffningen i skogen. — Nära Foltischevi hade man åter observerat ett ströfparti af 100 Greker, hvarföre Turkiska befälhafvaren där måst requirera undsättning.

I Sjelfva Grekland synas Turkarne halva framgång — om man nemligen skall tro Österreichische Beobachter. Enligt nämnde tidning, skall Chorschid Pascha, med 15000 man, hafva, efter tre hårdnackade anfall, drifvit Grekerna tillbaka, tagit deras artilleri och återställt communicationen med belägringscorpset för Janina. Chorschid synes begyuna gå offensivt tillväga på alla punkter. Insurrectionens anförare fly på skepp. Odysseus har dragit sig up i bergen. Grekiska flottan skall vara slagen och skingrad vid Candia. Österr. Beob. vet dock icke ens något om Turkiska flottans ankomst till Joniska öarna. Franska blad säga, att man ännu icke vet, hvart hon tagit vägen. Däremot heter det från Livorno, att hon d. 14 Sept. 64 skepp stark, (hvaribland Egyptiska skeppen) gått för ankar vid Zante; att en del d. 15 gått till Lepantiska viken och en del till Milo. Detta allt läser dock vara mindre säkert, emedan man i Trieste haft underrättelser från Zante, just af d. 14, att flottan, efter förening med med Egyptiska och Barbaresk-escadrarna, inlupit i Kalamata, medhaft ammunition och proclamerat amnesti.

En märkvärdighet är, att i de Österrikiska gränsländerna ske ofantliga spanmålsupköp för Engelsk räkning.

Ryssland. Natten mellan d. 24 och 25 Sept. reste Kejsaren till Witipsk, men återväntades till Petersburg om några dagar. Bar. Strogonow är ankommen till Petersburg, men har lemnat hela missions-personalen kvar i Odessa,

Spanien. D. 28 skulle Konungen öfna urtima Cortes. Provisoriska Presidentens, Hr. Calatravas, tal vid öppnandet af förberedande sessionerna var ganska väl sammansatt och fullt af lof-ord öfver Konungens förhållande. I andra förberedande sessionen var det, som frågan väcktes om de Amerikanska suppleanternas insättande i stället för de verkliga deputerade, som ännu icke ankommit. Förslaget antogs, ehuru motsatsen länge och ifrigt yrkades. Puchet påstod, att, om de deputerade icke antogs, voro detta detsamma som

att de facto förklara de Amerikanska provincerna emanciperade, hvilket aldrig fallit hvarken Cortes eller Spanska folket in. Han ville således, att deputerade till urtima Cortes skulle vara de samma som till lagtima. Några deputerade begärde veta, hvilka de ultramarinska provinser voro, hvilkas deputerade haft tid att ankomma. -- Till Cortes's Vice-President är vald den Amerikanska deputerade Paul.

I Sevilla, Malaga och flera städer har Riegos bild blifvit kringburen. — I Segovia hafva, vid Konungens genomresa, bland de constitutionella ropen äfven hörts några: "lefvo Konungen utan inskränkning"; hvilket föranledt några arresteringar.

Regimentet Sagunt hade begynt omfatta de af Comuneros yttrade tänkesätt och ville understöja kringförandet af Riegos bild. Redan hade det suttit up och höll på att hetsas af sin Öfverste, då gardet lät hälsa, att om Sagunt gjorde ett steg, skulle det mottagas med bajonetten. Detta hade verkan. — Illasinnade hade företagit sig att stifva ondt mellan garnisonen och nationalmilicen, genom det rykte, att den sednare (som egentligen angrep pöbeln den afton, då Riegos bild skulle bäras) var köpt af Ministären. Garnisonens officerare hafva dock högtidligen förklarat milicen sin högaktning.

Hanover. Konungen har varit ganska nöjd med sin emottagning. Ankomst-dagen tillbragto H. M. inom kretsen af sin släkt. Sedermera hafva varit stora courer och presentationer. Äfven damer hafva blifvit presenterade. H. M. kysste dem alla på pannan, -- Konungen bor utom staden, på slottet Herrenhausen.

Frankrike. Valen gå, mot all vana, ganska lugnt för sig, och nästan endast Ultras inväljas. Bland de valda äro: Bar. Dubay (med 92 röster mot de Pradt, som hade 4), Bar. Louis, Chateaudouble, Castelbajac, Villele, Puymaurin, Bonald m. fl. D. 5 Nov. skola kamrarne sammanträda.

Tyskland. Till verkställande af 13. de Art. af Tyska förbundsacten, har Hertigdömet Sachsen Koburg fått constitution, för hvilken förbunds-dagens garanti sökes. Hvert sjette år skall en landtdag hållas, och mellan landtdagarna sitter ett beständigt utskott af sex deputerade af landt-ständerna.

STOCKHOLM,

Tryckt hos ELMÉN och GRANBERG.

COURIEREN

FRÅN STOCKHOLM.

Måndagen den 29 October.

Ytterligare bidrag till historien om contracter med Kronan och leverance för dess behof.

(Slut fr. N:o 52.)

Sterky & C:o hafva häröfver hos Kongl. Maj:t anført underd. besvär. "Redan länge", så börjas de, "hörde vi omtalas faror förknippade med leverancer i Carlsrona, för Eders Maj:ts Örlogsflottas räkning, då Förvaltningen af Sjöärenderna lät utgå den annonnce om uphandling af åtskilliga varor, och däribland 250 St^g ren Rigisk hampa, som finnes införd uti härhos underdånigst bilagde Post- och Inrikes tidning af d. 26 April innevarande år. Att sätta tro till alla dessa alarmerande underrättelser ansågo vi oss ej värdigt, men däremot såsom en lika ovilkorlig skyldighet emot oss sjelfva och vår egen säkerhet att icke förakta något däraf, utan fastmera låta de samma lända oss till varnande efterrättelse vid det anbud, som, i följd af nyssnämnde annonnce, vi beslöto att till Förvaltningen ingifva." Sedan framställes en kort tafla af målet och visas, att Sterky & C:o vid anbudet fästet det vilkor, att ett Kronans auctoriserade ombud skulle vid inlastningen vråka och godkänna hampan *); att detta uttryckligen

varit öfverenskommet i contractet; att Förvaltningen af Sjöärenderna först ogillade Warfs-Amirals-embetets åtgärd, men sedan vägrade utbetalningen, af den anledning, att hampan ej skall blifvit godkänd och emottagen. Den besigtning, som, efter varans ankomst till Carlsrona, borde, enligt contractet, äga rum, kunde icke hafva annat ändamål, än att utröna, om hampan tagit skada under vägen. "Men vi hafva styrkt," heter det vidare, "och det har ej eller blifvit bestridt, att varan vid framkomsten var oskadad, sådan den af Kronans vråkare blifvit godkänd. Och likväl har man kallat det till och med en förmätenhet af oss, att vi trott vår betalning icke bero af någon kassering, som varan, vid dylikt förhållande, kunde i Carlsrona undergå. Den förmätenhet, hvartill vi gjort oss skyldiga, är då den att hafva vågat iulåta oss i en

Kongl. Förvaltningen af Sjöärenderna leverera Två Hundrade Fentio Skeppund ren Rigisk hampa, till Sextio nio Riksdaler banco Skeppundet, under följande vilkor: 1:o att afvräkningen och godkänningen af Hampan sker vid inlastningsstället af Kronans därtill auctoriserade ombud eller hampråkare, till förebyggande af disputer vid levereringen, hvilka vi ej underkasta oss; 2:o att afvägningen och aflevereringen må få ske genast, när hampan erbjudes, samt betalningen därefter genast erhållas. Stockholm d. 27 April 1821.

*) Anbudet lydde ordagrant så, som följer:
"Underteknade erbjuda sig att till Högloff,

Sterky & C:o."

afhandling med Eders Kongl. Maj:ts och Kronans embetsmän och sätta tro till deras å Kronans vägnar gjorda åtaganden och förbindelser. I den mån en sådan förmäntenhet göres farlig, måste andra utvägar än det allmänna förtroendet nyttjas, till anskaffande af arméens och flottornas behof — och på connivencer är det icke, som arméens och flottornas kassor eller förråder komma att vinna.”

”Hos Eders Kongl. Maj:ts frukta vi då icke ett afslag på den fordran af betalning, vi hos Förvaltningen af Sjöärenderna framställt. Men om vi böra förutsätta äfven en sådan, i vår tanka omöjlig, händelse; så blifva vi nödsakade att, till förkortande af dröjsmålet med våra penningars erhållande, dem vi, utan att sätta vår välfärd på spel, ej längre kunna umbära, försälja den omtvistade hampan på auction, inkassera försäljningssumman och däraf behålla så mycket som, sammanlagdt med det förskott af 6000 R:d b:co, vi hos Förvaltningen af Sjöärenderna lyftat, svarar emot den till oss af Förvaltningen utfäste betalning, samt deponera återstoden, för Eders Kongl. Maj:ts och Kronans räkning. Vi hafva ingen betänklighet att då låta saken pröfvas i behörig rättegångsväg, hvaraf följden endast måste blifva, att oss tilldömes ersättning äfven för de förluster, vi redan lidit, genom betalningens fördröjande och nödvändigheten för oss att, efter den inträffade kassereringen, låta i Carlscrona uplägga och förvara varan. En räkning på det belopp, hvartill dessa förluster redan upgå, utgörande B:co R:d 1,570:28 sk., bifogas i underdånighet, på det Eders Kongl. Maj:ts må vara i tillfälle att, enligt det förbehåll, vi härom äfven hos Förvaltningen gjort, i nåder tilldöma oss ersättning därför — en ersättning, hvilken naturligtvis måste stadna på de Kronans embets- och tjänstemän,

som kunna anses vållande till uppehållet och förlusterna, och hvars utfordrande hos dem således beror af lagligt embetsåtal.”

Då detta mål, som är af så stort intresse för hvarje framtida leverantör till Kronan, hunnit vidare handläggas, skola vi meddela de ytterligare åtgärderna därvid.

UTLÄNDSKA NYHETER.

Turkiet. ”Änna (så heter det från Frankfurt) tro vissa personer på fridens bibehållande mellan Ryssland och Turkiet. Imedlertid har denna tro för sig blott ett partis önsknings och Statspappers-mäklarnes interesse. Af mera vigt och mera tillförlitlighet torde den öfvertygelsen vara, att det icke är de Europeiska magterna möjligt att tåligt åskåda de våldsambeter, som för närvarande gifva Turkiet en förfärlig namnkunnighet. För riktheten af denna sats talar på det tydligaste Wienska kabinetts förklaring öfver Lissabonska pöbelns utsväfningar, som gingo så långt, att de främmande Ministrarnas fönster inslogos. Med rätta yrkas i nämnde förklaring den grundsats, att en regering, som är nog svag, för att lemna dylika excesser ostraffade, sätter främmande magter i nödvändighet att förebygga sin äras kränkning.” Om den Frankfurtska kanstöprens menat allvarsamt, hvad han sagt; så har han åtminstone icke gjort nog afscende på olikheten af de grundsatser, som föranledt excesserna i Lissabon och i Turkiet. Så mycket vet man blott med visshet (öfver Wien), att mellan Österrikiska kabinettet och Rysska missionen hållas täta conferencer, och att i allmänhet den största värksamhet råder bland diplomatier. — De Bojarer, som flytt till Österrikiska området och befinna sig i så stort elände, att några måst sälja sina kläder, för att köpa bröd, hafva från Wien fått befallning att, inom 14 dagar, antingen återvända i sitt land eller begifva sig längre in i Siebenbürgen. Det förra väga de icke, och om de tillgripa det sednare vilkorret, är det omöjligt att säga hvaraf de skola lefva, då ingen vill låna dem ett rundstycke på deras ödelagda egendom i Walachiet. — 150 Greker, som velat begifva sig öfver Trieste till Morea, äro anhållna och aförda till Mantua. Denna underrättelse är öfver Kronstadt och mötsäges på visst sätt af en öfver Wien, enligt hvilken ej blott de till Ungern flyktade Greker väl mottagas af folket, utan och

regeringen blott svagt hindrar deras resa öfver Trieste till Morea, dit många afgått. — Österrikiska observations-arméen vid gränsen var, i slutet af September, redan 50,000 man stark och ökades dagligen. Ett artilleri-regimente var på marche från Pesth, äfven som två andra regimenter, ämnade att kantonera på gränsen. Anmärkningsvärd är den hemlighet, hvarmed dessa operationer drifvas. Arméens convoier lösas om natten, och genom Österrike och Ungern får man vanligen icke veta, hvad som händer och sker.

Moniteuren berättar från Wien, att man där allmänt trodde förlikning komma att upgöras mellan Ryssland och Porten. Hvad som mest lugnade, var inställandet af all ovanlig rekrutvärfning. Linie-trupparne äro permitterade och blott regimenternas stammar bibehållas. Uplösning af tredje bataljonen vid infanteri-regimenterna skall vara föreslagen i Stats-Rådet. Denna upgift kan icke gärna förenas med ofvanstående directa; icke heller med hvad öfver Prag berättas af ganska färsk datum, nemligen att i Ungern åter 3 Husar-, ett Cuirassier- och två Dragon-regimenter, äfven som största delen af Ungerska infanteriet, göras rörliga.

I Moldau synes Grekernas sak för det närvarande nästan förlorad. Sedan Turkarne d. 17 Sept. begynt formligen belägra klostret Sek, länge utan all framgång beskjutit dess fasta murar, förlorat mycket folk genom Hetairisternas säkra skott och vid ett utfall, då desse togo två kanoner, ofta lupit till storms och alltid blifvit med förlust tillbakslagne; fann äntligen Salih Pascha sig föranlåten att d. 23 begifva sig dit sjelf, med 1000 man. Han upfordrade Grekerna att gifva sig, med försäkran, att intet ondt skulle tillfogas någon, utan alla äga begifva sig, hvarv de ville. Grekerne, med förtroende till dessa löften, öppnade portarna och nedlade gevär; men Janitscharerna voro icke för inkomna, än de anfölo Grekerna och nedsablade dem. Munkarne i klostret skonades ej eller, och ingen blef vid lif, utom tolf qvinfolk. De nedgjorda Grekernas antal känner man icke, ej eller deras, som stupat i de föregående träffningarna. De fallna vapen fördes på fem vagnar till Ni-amsch. Hetairisterne, heter det från Moldauska gränsen af d. 20 Sept., hade redan längesedan skingrats, om ej Serviern Mladen uppehölle dem med den inbildning, att Ryssarne säkert skola komma. Imidlertid ser det icke ut, som Ryssarne skulle komma i vinter. — I Siebenbürgen har en resande sett mer än 300 Hatairister, som tågade åt Bessarabien och icke förstodo annat än Ryska.

Kiaya Bej skall hafva mistat hufvudet. Hans

efterträdare har, genom sin stränga disciplin, så återställt förtroendet, att en mängd Bojarer (Laskaraki, Sturdza, Spatar, Bubatsch, Th. Baltsch och Nic. Kanto) utan fruktan begifvit sig till Jassy. Men de stora Bojarerne visa ingen lust att återkomma. Turkiska trupparne upföra sig väl äfven i Bucharst. Sawas Arnauter hafva fått nåd. Kiaya Bei — således något gamla nyheter — åter till och med utdela lifsmedel bland de fattiga, 5000 Turkar skola därifrån inrycka i Moldau, för att ersätta de hemfågande trupparna.

Angående Grekernas belägenhet på Morea och på sjön hafva underättelserna aldrig varit stridigare och mera förvirrade, än nu. Alla öarne stå under quarantine, hvarigenom det är svårare att få underrättelser därifrån. Bland det obetydliga, man med visshet vet, är att Turkiska flottan, 32 segel stark, d. 14 Sept. gick till ankars på Zantes redd, efter att hafva afseglat från Rhodos d. 10 Aug. Det är besynnerligt, att man d. 3 i Thessalonik ännu icke visste, hvar flottan fans. Från Genua berättas af d. 3 dennes, att man där med sista posten fått veta: att i Koron på Morea lågo fyra Turkiska skepp af 80 kanoner, flera fregatter, corvetter och kanonbåtar, med munition och truppar; att d. 10 Sept. på höjden af Cap Bon observerades 11 Algeriska fartyg, som stälde sin kosa åt Levanten; att en Algerisk Schebeck, som förde depecher till Smyrna, mött och tagit en stor Grekisk Polaere med 90 man; att de nyaste underrättelserna från Zante emtalte Grekernas förtviflan och fullkomliga undergång (ett Franskt fartyg skall hafva mött flera Grekiska, som antagit amnestien, öfvergifvit striden och seglade hem); att Turkiska flottan hade ordres att alldeles förstöra Hydra, Spetza och Psara, de tre öarna, som utgöra den verkliga medelpunkten för Grekiska handelsflottan. Från Zante finnas nyheter af vida äldre datum eller d. 2 Sept., hvilka säga, att Navarkerne på Hydra hålla sträng hand däröfver, att Grekiska fartyg icke drifva sjöröfveri; men att däremot Ismail Gibraltar plundrat två Gennesiska skepp och att de öfriga Turkiska sjöhjältarne, när de komma åt, taga Franska och andra skepp och hänga Capitainerna.

Senatens i Kalamata truppar hafva förenat sig med Dem. Ypsilantis, hvarest krigs-operationerna fortsättas med mera enbet och framgång. Man vet, att ej blott Malvasia, utan äfven Artos och Belvedere gifvit sig åt Grekerna. Y. har, till oenigheternas biläggande, sammankallat alla befälhafvarne på Morea till en congress, som skulle sammanträda i Modon d. 1 Sept. I Mesolongi bo de

Turkiska invånarne fullkomligt tryggt bland Grekerna och öfva offentlig sin gudssjänst. Förvånade och tacksamme skola de säga: "äfven vi äro Greker och tycka om att lefva under rättvisa lagar." Denna gamla upgift öfverensstämmer med en annan, enligt hvilken Monembasias besättning, som fått valet fritt att gå till Egypten eller kvarblifva i landet, valt det sednare och behandlas med stor mildhet.

Skepparnyheten om en Hatti Seherif, hvaren genom alla Musselmän skulle vara upmanade att gripa till vapen, äri befunnen vara en lögn. En del af de kring Constantinöpel samlade Asiatiska trupper sägas hafva, i slutet af Augusti, fått ordres att gå hem. Orsaken torde (i fall följden verkligen existerar) vara den, att dessa trupper äro ytterst oroliga och i alla fall gå hem i October.

Ryssland. På en poststation, vid samn Luga, inträffade den på resan från Odesa stadda Bar. Strogonow, just som Kejsaren trädde ur kyrkan, där han förrättade sin andakt. Ehuru i reskläder upvaktade Str. Kejsaren, som emottog honom med största hjärtlighet. De inträdde i ett hus och hade ett långt samtal. I Petersburg har Str. sedermera mött det utmärktaste emottagande, både af Kejsarinnorna och stadens societét.

Spanien. D. 28 Sept. öppnade Konungen Cortes. Då H. M. lemnade salen, hördes högljudda och glada rop af: "lefve den constitutionelle Konungen! lefve Cortes! lefve constitutionen;" Besynnerligt föreföll, att den för de främmande ministrarna bestämda läktare stod tom, emedan (som en tidning säger) de icke ville beqväma sig att, under Konungens närvaro, blifva stående. — D. 29 nämndes utskotten och uplästes betänkaude om Spaniens nya indelning, hvilket debaterades. D. 30 lästes, för andra gången, utkastet till den nya brottmålslagen.

Krigs-Ministern har begärt afsked, och de öfriga troddes följa hans exempel. F. d. Krigs-Ministern, Moreno y Daviz, är nämnd till Xefe politico i Sevilla, i stället för den som afsattes, emedan han tillåtit Riegos bild att kringföras, två dagar å rad. Gen. Cayet. Valdez är Xefe Pol. i Cadiz och Gen. Major la Torre i Murcia.

Några invånare i Cadiz hafva gått in till Cortes med en skrift, däri bland annat heter: "Ehuru mycket möda Infanten D. Carlos också gör sig, kan han dock icke öfvertyga någon, att Konungen är Spaniens egentliga befriare" o. s. v. De föreslå således, att Bourbonernes ben måtte flyttas ur Panten och Arco Agucros m. fl. s. ditsätas. Denna i

tusendtals exemplar utspridda skrift har af ingen auctoritet blifvit åtalad.

Villamor är dömd till 8 års fängelse på Baleariska öarna. Officerarne vid Regimentet de la Constitution hafva i skrifter till Konungen och Cortes, förklarar, att det aldrig fallit dem in att deltaga i V. s. stämplingar.

Gula febren fortfar att rasa i Catalonien.

Portugal. Konungen har till de flesta Erkebiskopar, Biskopar och Kapitel afstått en skrifvelse, med befallning att genom herdebref tillhålla folket att lyda lagar och auctoriteter. Några Biskopar hafva äfven fått skrapor för sitt förhållande.

Hos Cortes har Filgueiras ingifvit en böneskrift af de för politiska tänkesätt till Portugal flyktade Spanjorer, som skulle utlevereras. F. anmärkte, att en dylik utleverering vore mot folk-rätten; och Cortes beslöto uppskof i utlevereringen. Cortes hafva äfven beslutit, att Grefve Arcos skall förhöras däröfver, att alla papper, angående ultramarinska provincerna, blifvit kastade i sjön. Befallning skulle afgå till Rio, att skicka till Lissabon alla papper i ämnet. -- Decretet om alla helgdagars afskaffande, utom söndagen, är kungjort. -- Portugal kommer hädanefter icke att lålla Ambassadörer hos någon främmande magt. Ministrar får regeringen hafva blott i Rom, London, Petersburg, Wien, Paris och Madrid; men blott General-Consuler i Stockholm, Köpenhamn, Berlin, Brüssel, Neapel och Turin.

Frankrike. Grefve Chatelleux och Mr. de Bourienne äro valda till deputerade för Yonne-departement.

Hannover. En mängd af de förnämsta diplomatici väntades till Hannover, t. ex. Furst Metternich, Engelska Ministern i Berlin, Ryska D. o. i London, Preussiska Stats-Ministern Gr. Bernstorff. Konungen ligger sjuk af podager.

Stockholm. Från Södra Halland berättas, att grödan där i landsorten blifvit ganska olika, på några ställen ypperlig, på andra aldeles tvärtom; sämst på slätten och utmed kusten. Rågen gifver mest, vårsåden minst. Potatoes hafva aldeles slagit fel, så att deras användande till brännvin blifver ganska inskränkt. Öfverallt brist på hö. Ingen utsigt till afsättning, hvarken af gamla förlag eller den nya grödan, och detta allt under en känbar penning-brist.

STOCKHOLM,

Tryckt hos ELMÉN och GRANBERG.

COURIEREN

FRÅN STOCKHOLM.

Thorsdagen den 1 November.

Recension.

Handlingar, rörande en allmännare näringsfrihet; på Kongl. Maj:ts befallning till trycket beforderade. Stockholm, tryckt hos Olof Grahn 1821.

En stor del af dessa handlingar har länge varit i allmänhetens händer och nog ofta föremål för disputer, för att åtminstone böra vara känd. En del nyare har tillkommit; och det torde vara läsaren icke oangenämt att äfven med dem göra bekantskap.

1810 års Concessioner blefvo snart en stötesten för skråväsendet. Man vågade i början icke tyda dem på annat sätt, än efter klara ordaförståndet. Minnet af nederlagen vid Riksdagen, den högljudda yttringen af tidens kraf, nationen, som ännu icke hunnit åter insomna — allt bidrog att, en liten kort tid, uttvinga lydnad åt lagen. Men redan följande året hade modet nog återväxt hos skråväsendet, för att begynna motarbeta den. Hufvudsakliga innehållet af de år 1812 tryckta handlingarna kan inhemtas af en annan Tidning (Stockholms Courier, N:o 57--61), där halten af de å ena och andra sidan anförda skäl är bedömd.

Bland de handlingar, som finnas i 1812 års upplaga, men i ofvannämnde recension

icke blifvit vidrörda, är i synnerhet märkvärdig den votering, som i Kongl. Commerce-Collegium föregick det bekanta utlåtandet till Konungen af d. 22 Julii 1811. Endast nu mera allidne Commerce-Rådet Ljunggren samt Hr. Assessoren Wigius ingingo på den af skråmästarne yrkade tanka, angående förklaringen af 1810 års concessioner. Collegii samtlige öfrige ledamöter, afl. H. E. Presidenten Grefve Liljencrantz, afl. Vice Presidenten Iserhjelm, afl. Commerce-Råderne Brandel, Chierlin och Stråle, Hr. CommerceRåderne Casström och Hertzman samt Hr. Assessorerne Hagert och Dankwardt förenade sig om det iså många afseenden märkliga utlåtandet. Skarpare och sannare kan man väl icke angripa skråprinciperna, än Vicepresidenten Iserhjelm, H. E. Presidenten Grefve Liljencrantz och Hr. Commerce-Rådet Hertzman gjort i deras dictamina till Protocollet. Dessa dictamina förtjäna att läsas och begrundas; vederläggas kunna de icke.

Detta försökte imedlertid Borgerskapets Femtio Äldste, i underdåniga påminnelser vid Collegii utlåtande. Hufvudsumman af dessa påminnelser är redan i ofvannämnde tidning uptagen och skärskådad. Man behöfver ingen ting tillägga, om ej ett uttryck af förvåning öfver den lättsinnighet, för att ej säga oförsämndhet, hvarmed man någon gång tillåter sig att prata om saker,

dem man ej känner. Sitter man på en källare och har för sig en hop kloka gubbar, så kan man, utan synnerlig fara, debitera en hop oriktiga uppgifter, berätta, hvad man på sina vandringar vill hafva hört eller sett, och kannstöpa med en hop satser, hvilka icke höra till ämnet. Men träder man inför sin Konung och allmänheten, så borde känslan af anständighet ensam tvinga en att icke avancera mer än man med visshet vet, eller något som är oförenligt med den enklaste logik. Man bör då t. ex. icke berätta osanningar om skråväsende i England och Frankrike; man bör icke draga fram arbetsfördelningens nytta såsom bevis på skråväsendets nytta (ty arbetsfördelningen är just högst drifven vid fabriker, som icke lyda under skrå); man bör, då man påstår erfarenheten vara den säkraste ledaren i dylika ämnen, icke åberopa en erfarenhet, hvars falskhet hvar människa kan intyga, nemligen att allmänheten får det bästa arbete och det bästa pris af skråmästare; man bör icke hyckla nit för allmänhetens fördel, då det just är allmänheten, som högt ropar emot skråväsendet. Man bör, med ett ord, icke inför sin Konung framdraga falska uppgifter.

Borgareståndets underd. skrivelse till Kongl. Maj:t vid 1812 års Riksdag är den däreft i samlingen förekommande handling och innehåller i kortaste begrepp: 1:o att man icke födes med kunskaper och färdighet i näringarna och att klåpare snart skulle, i händelse af en oinskränkt näringsfrihet, uttränga de duglige handlande eller mestare, hvilka komme att sakna arbetare; 2:o att "då personer, utan noggrann pröfning af deras fräjd och kunskaper, finge, blott på deras anmälan, nedsätta sig till idkande af borgerlig rörelse, skulle bland borgerskapet med tiden inmängas ett oräkneligt antal af sådana, som, uplösande det urgamla redbara

borgerskapet, i och med detsamma äfven kastade öfver ända dess lika urgamla representation såsom Riksstånd"; 3:o att Skråordningar och dylika författningar äro blott *reglementariska stadganden, hvilka det beror på Kongl. Maj:t ensam att förändra eller uphäfva*; att Ståndet icke kunde gifva ifrån sig större rättigheter, än det sjelf ägde; att dessa reglementariska stadganden således icke kunde vara inbegripne i concessionerna. Slulligen anhåller Ståndet, att dessa stadganden måtte öfverses, då skicklighet och flit, mer än åldren, torde blifva grund för bestämmande af lärotid; "så att någon viss allmän lärotid knappast vore användbar."

Hvad första punkten vidkommer, lär det vara mer än öfverflödigt att vederlägga den. Erfarenheten har så eftertryckligen gjort det, att det är oförklarligt, huru man ännu i våra dagar vill omtugga dylika barnligheter. Därföre att hvem som vill får anlägga Engelskt lädergarfveri, klädesfabrik, barnskomakareverkstad m. m. har man således sett alla människor ströma till dessa näringar? sett endast okunniga människor lyckas och uttränga de skickliga? Därföre att i Norra America, Frankrike och största delen af England näringarna äro fria och öppna för hvar och en, har man sett endast uselt och dyrt arbete, banquerouterade mestare, äfventyrare, som kastat sig in i näringarna? — Jag äger rätt att, utan läroår och pröfning, bygga mig ett skepp och föra det sjelf; således är det ju naturligt, att jag icke lär mig skeppsbyggeri eller seglingskonst, utan låter det gå på Guds försyn? Jag äger, utan föregående läroår och pröfning, skaffa mig och sjelf sköta ett jernbruk, ett manufacturverk; således är det också gifvet, att ingen söker kunskaper i dessa handteringar? På landet betjänas folket af outlärda och opröfvade handverkare

därföre ser man ju dessa handverkarens antal öfverflödigt, de dugliga utstötta af fuskare, dessa handverkare ur stånd att få lärlingar och arbetare, deras arbete odugligt? Är det icke så? — Nej, det är alldeles motsatsen. Den bäste arbetaren är alltid eftersökt och bärgar sig; just *han* får alltid lärlingar i öfverflöd; ty hvar människa finner, utan tvångslagar, att han måste lära en konst, innan han begynner utöfva den på egen hand.

Man påstår, att allmänheten blifver bedragen af fuskare, så snart hvar och en får öppna verkstad. Men alldeles motsatsen inträffar. Så länge blott tillverkningens godhet drager kunder till handverkaren, och han ingen annan recommendation äger än sitt rykte; så länge frågar jag vänner och bekanta om honom, innan jag lemna honom arbete. Så länge däremot handverkaren får bref på sin skicklighet, tror jag mig berättigad att med trygghet beställa arbete, där jag ser en skylt. Och hur många har ej, *just då*, sett sig skamlöst bedragen på arbete, på pris och på tid!

(Forts. c. a. g.)

UTLÄNDSKA NYHETER.

Turkiet. Engelska och Österrikiska sändebuden hålla ännu på att såsom medlare underhandla med Porten. De skola haft framgång i några punkter. Många anse dock omöjligt, att det lika högmånga som opolitiska Turkiska kabinettet går in på de af Ryssland förelagda villkor. Bland dessa skall vara, att för tractaternas helgd en materiell garanti lemnas; de sista rysliga upträderna, då Turkarne följt sin gamla grundsats att icke hålla tro och löften mot otrögnna, bevisade dess nödvändighet. Således hafva de medlande magterna föreslagit Divan, att alla fasta orter på Morea (utom Tripolitza och Navarino) samt Durazzo, Thessalonik, Vidin och Belgrad besättas med blandade Ryska, Österrikiska och Engelska garnisoner. Svårigen går Porten in härpå, då han i sitt högmåga tror sig i ett sådant förhållande till de christna

magterna, att hvarje, upsyllande af deras fordringar snarare vore ett bevis på frivilligt ädelmod, än ett medgifvande, hvartill han tvingas af sin svaghet. — Det är märkligt, med hvilken häftighet Preussiska Stats-tidningen vederlägger den utspridda berättelsen, att Ryssland skulle hafva undanbedt sig de öfriga magternas bemedling, då Ryssland lemnat Österrike fria händer i Italien. "Hvarje ord, heter det, är en lögn. Hvarje steg togs då af Österr. i den innerligaste enighet med de allierade. Då Ryska Kejsaren sedan i Laibach fick veta om Moldaurnas och Walachernas vansinniga företag, kände hans genomträngande förstånd genast en sanning, som sedan tydligt ådagalades, neml. att resningen i Turkiet var ett verk af samma, mot all ordning och lugu uproriska faction, som, sedan hon störtat och skakat flera Europas stater, genom sin otydnads- och gudlöshets-lära, och sig omintetgjord sin plan att, genom revolutionerna i Neapel och Piemont, söndra monarkernas heliga förband, ändtligen antog religionens mask, för att åstadkomma händelser, hvarigenom allas interesse skulle angripas. Men monarkerne igenkände hunden, som beredt detta onda; och deras förbund knöts ännu fastare." Allt afhandlades öppet; bemedling var ej i fråga, ty Rysslands fordringar voro af de öfriga magterna kända och erkända, innan de framställdes. Divan har också erkänt ett misstag, och alla punkterna äro medgifna. "De bofvar, heter det till slut, som af skändliga afsigter satt vapen i hand på Grekerna och dragit öfver sig förbannelsen för allt det blod, som allt ifrån Mars flutit i Orienten, skola förgäves hafva begått så många brott". I en så märkvärdig dager har blott en gång förut (i Österr. Beobachter) Grekernas resning blifvit sedd. I själva England, där köpmans-interesset så länge tillslutit öronen för deras lidande, hafva nu skriftställare och tidningar begynt försvara dem, och subscriptioner äro öppnade, för att samla hjälp åt dem.

Äfven från Odessa berättas, att Ryssland undanbedt sig den föreslagna congressen öfver de Turkiska ärenderna. — Kejsaren vore så sysselsatt hemma och vgre så nyss hemkommen från en congress-resa. Gr. Nesselrode ville icke påtaga sig det ansvariga kallet. Kejsaren väntades dagligen till arméen. Ett osannolikt rykte öfver England säger, att Ryska arméen, till följe af erhållna ordres, begynt upbryta och gå åt Petersburg. — Porten har af Österr. begärt Al. Ypsilantis utlevering, men fått afslag.

Det var mot Salih Paschas vilja, som Janitscharerne nedhöggo Grekiska besättningen i Sok.

Med största möda lyckades det honom att rädda 4 officerare och 60 man af 500, som Grekerne utgjorde. Innan Turkarne inträngde i klostret, hade Grekerne förstört all egendom och slagit ihjäl alla hästar. Efter eröfringen utskickades 100 man att förfölja de i bergen kringstrykande Greker, af hvilka flere, under åtskilliga förklädningar, söka undkomma till Bessarabien; de öfriga trupperne gingo till Ibrail; Salih sjelf reste till Jassy. Österr. Beobachter nämner ingen ting om den afslutna capitulationen, utan säger, att Janitscharerne, sedan klostret var taget med storm, nedgjorde besättningen (den han upper för Albaneser.) Båda anförarne, Jorgaki och Pharmaki, säger han, blefvo tagne och afförde till Constantinopel. Munkarne i andra kloster, förfärad af sina medbröders öde i Sek, flydde till Österrike och blefvo väl emottagna. Sedan ofvannämnde officiella tidning berättat detta, hoppas han, att genom dessa rysligheter de olyckliga provincerne småningom skola återkomma till lugn, och tillägger, tvärtemot alla andra underrättelser, att Grekerne förrådiskt brutit capitulationerna i Malvasia och Navarino och slagat de arma Turkarna. -- En skrivelse från Zante talar också om rysliga grymheter, dem Grekerne, under Monembasias belägring, skola hafva föröfvat mot de fångna Turkarna, så att deras landsmän sågo det från vallarna; hvarföre de belägrade också åto hästar, åsnor, rottor och slutligen människor, händre än att gifva sig. Slutligen, då de i Grekiska lägret sågo en Rysk uniform (Kantakuzenos), afslöto de capitulationen; men den bröts. Turkarne, med qvinnor och barn, sattes på en obebodd ö och höllo på att förgås, då Franska Consuln i Scala nuova hemtade dem dädan.

D. 25 Aug. gaf sig Navarino åt Ypsilanti, Turkarna plundrades, några behöllos såsom gisslan och resten affördes till Candia. Grekerne togo 60 metallkanoner, 2000 gevär och mycken ammunition. Peloponnesiernas läge förbättras; militärisk och borgerlig ordning införes. Några Carbonari från Neapel, heter det, ville spela styrelsen sig i händerna, men blefvo bortviste. Under Ypsilantis befäl äro i alla orter på Morea tillsatte Krigs-Ephorer. Fyra krutqvarnar i Demitzana tillverka dagligen 120 Oka krut. Senaten, som kan anses för Grekelands central-regering, sitter ännu i Kalamata. Därifrån utgafs d. 27 Julii det af 28 Erkebiskopar och en ofantlig mängd prester underskrifna manifest, hvarigenom återställandet af Grekiska folket declareras. I Mesolongi är inrättadt ett råd af Navarcher (sjöbefälhafvare) och ett af Polemarcher (landbefälhafvare). I klostret

Ombros meddelade Erkebiskop Germano aflösning och nattvard åt 4000 Greker, som svuro att dö för sin tro. -- Ifrån Axios i Macedonien ända till Tenaros i Lakonien innehafva Grekerne alla de så talrika passen. Allt sedan Maji hafva 600 menniskor arbetat på att stänga Isthmen. Turkiska trupperne hafva utrymt Paramythia, Phocis, Etolien och Akarnanien, och Sulioterne innehafva dessa provinser. Detta har kostat lifvet för 45 Sulioter dem Chorschid hade såsom gisslan. -- Innan Jussuf lemnade Thessalonik, lät han halshugga och spitsa flera Greker, hvaribland Biskopen, som kommit efter den redan uphänge.

Turkiska flottans nederlag vid Mykale läser väl ändock vara verkligt, ehuru mycket man och sett det från vissa håll bestridt. Efter Grekernas seger d. 26 Julii, då 25 Turkiska Örlogsfartyg togo, skulle Turkarne undvika Grekerna, landsätta trupper i Koron och gå till Barbaresk-kusten, för att hemta förstärkningar. Men vid Mykale, mellan Samos och Mindre Asien, träffades fienderne åter, en del Turkiska skepp jagades på land en del äntades, brändes eller sänktes, och alla transportskeppen föllo i segrarnes händer. Denna berättelse, som man har öfver Corfu af d. 1 Sept., är alldeles osärlig med den redan kända, att Turkiska flottan d. 13 Sept. ankrat vid Zante och sedan gått till Morea samt landsatt 7000 man och proviant i Koron. Österr. Beobachter förklarar annars saken så, att några Turkiska skepp blifvit drifna på land af storm och sedan brända af Grekerna.

Turkarne hafva begynt mordscener äfven på Cypren. Fyra Biskopar äro redan mördade. Europeerne fly.

Portugal. D. 26 Sept. antogs 70:de Art. af constitutionen: "Konungen kan icke hindra valen, ej eller Cortes's sammankomst; han kan icke prerogera eller uplösa Cortes eller på något sätt protesterä mot deras öfverläggningar." Några ledamöter ville, att straff skulle bestämmas för Konungen, i fall han öfverträder denna föreskrift.

Spanien. Påfven har icke velat erkänna Munos Torrero och Espiga för Biskopar, i anseende till de nyläriga satsen, de yttrat under Cortes's sessioner.

Gula febrer grasserar allt värre och Barcelonas invånare hafva flytt ur staden.

COURIEREN

FRÅN STOCKHOLM.

Måndagen den 5 November.

Recension.

(Forts. fr. N:o 54.)

Men vi vilja icke längre uppehålla oss med så enkla saker, som måste erkännas af hvar och en, som vill se. I andra punkten af sin skrifvelse låter Borgareståndet märka, hvar skon klämmer. Det är fullkomligt sant, att, om näringarna blifva fria från allt tvång, uphörer det skråmässigt representerade borgerskapet (eller, som det sjelft kallar sig, det gamla redbara). Det uphörer visserligen icke att äga representation; men det uphörer att, hvad Argus kallar, *reproducera* sig sjelft, upfostra sig sjelft, inympa den gamla redbara andan i hvarje ny ledamot; d. v. s. det förlorar sin skråanda och sammansmälter med folket. Den, som i dag är landtman, men i morgon kan blifva näringsidkare i staden, om han finner sin räkning därvid, han får hvarken under sin landtmanstid något corporationshat mot stadsboen, eller såsom stadsnäringsidkare något dylikt hat mot landtmanen och hans yrke, ty han behöfver icke instänga sig på en verkstad och insupa gamla redbara grundsatser, för att en gång blifva borgare. Se där den olyckliga följden af näringsfriheten.

D. 30 Sept. 1812 lät Kongl. Maj:t afgå ett nådigt bref till H. E. Stats-Rådet Friherre (nu mera Grefve) Rosenblad, af

innehåll: att Kongl. Maj:t funnit, huru olika Kongl. Kungörelsen af d. 6 April 1810 blifvit i tillämpningen tydd; att Kongl. Maj:t således funnit för godt tillörordna en särskild Comité, med uppdrag att, efter granskning af de då gällande författningar för bur-skaps vinnande och näringars idkande, föreslå "de efter tidernas förändrade skick lämpade stadganden, som kunna leda till befordrande af frihet utan sjelftsvåld i borgerliga näringar"; att slutligen bemälte H. E. Stats-Rådet Frih. Rosenblad vore utsedd till ordförande i denna Comité, samt till ledamöter Öfver-Ståthållaren (sedermera H. E. Fältmarskalken och Riks-Ståthållaren) Grefve Carl Mörner, Öfver-Intendenten (sedermera Presidenten, Friherre) A. N. Edelcrantz, Commerce-Rådet C. Lenngren, Magistrats-Secreteraren i Stockholm Lagmannen C. H. Lalér och Secreteraren i Commerce-Collegium Assessoren (numera Stats-Secreteraren och t. f. Chefen i bemälte Collegium) C. Klintberg.

Denna Comités arbeten hunno dock icke snart till någon fullbordan, och näringsfriheten blef åter Riksdagsfråga år 1815. Friherre Jacob Cederström motionerade då en allmän näringsfrihet på land och i stad samt förändring af 3 och 4 Kap. Handelsbalken. Detta remitterade Ridderskapet och Adeln till Lag- samt Allmänna Besvärs och Ekoноми-utskotten. Bondeståndet instäm-

de i remissen och öfverlemnade tillika ett hos Ståndet ingifvet memorial af Riksdagsmannen A. Danielson, däri samma grundsatser yrkades som i Frih. Cederströms. Utskotten togo i öfvervägande dessa remisser, jemte flera från Borgareståndet inkomna protester mot de sålunda yttrade grundsatser och gjorda förslag. Det är allmänt bekant, huru som, vid anställd votering inom Utskotten (öfver den frågan, om Utskotten skulle votera öfver de af Utskottens beredning framställda alternativ, hvaraf det ena utgjorde den af Adeln och Bondeståndets ledamöter antagna sats, att närings idkande skulle vara fritt för hvarje till myndiga år kommen och väl fräjdad person; det andra åter bestod i den af Presterskapets och Borgareståndets ledamöter yrkade mening, att läroår voro nödvändiga) Adeln och Bondeståndets ledamöter stadnade vid en mening, men Presterskapets och Borgareståndets vid en motsatt; så att Utskotten icke kunde afgifva något utlåtande. Märkvärdigt är, att Prester och Borgare påstodo, det den föreslagna näringsfriheten stridde (ej blott mot Borgareståndets privilegier, utan äfven) mot 1810 års concessioner; och det var egentligen därför, som desse ständs ledamöter i Utskotten vägrade att votera. Adeln och Bondeståndet återförviste målet till Utskotten, med anmodan att ovillkorligen uptaga ämnet; men de två öfriga stånden gillade sina ledamöters i Utskottet yttrade mening, och funno målet, i den form det var väckt, strida mot regeringsformens uttryckliga föreskrift.

Utskotten återfingo således, genom Adeln och Bondeståndets förnyade remiss, målet till handläggning; men Preste- och Borgare-ståndens ledamöter funno sig icke kunna i någon öfverläggning i ämnet deltaga, i anseende till Ståndens i plena fattade beslut. Ledamöterné af Adeln och

Bondeståndet förenade sig därför om ett betänkande, som innehåller hufvudsakligen de af bemälte stånd förut yrkade satsar. Då detta betänkande ankom till stånden, beslöt Ridderskapet och Adeln att, jemte bifall till betänkandet, förklara, att ehuru Ridderskapet och Adeln kunde återkalla de vid 1809 och 1810 årens Riksdag gjorda concessioner, i fall de öfriga stånden icke i detta beslut instämma, Ridderskapet och Adeln, som icke ledes af annat än viljan att befordra allmänt väl, utan afseende på enskilda upoffringar, hvilka tänkesätt Ridderskapet och Adeln är öfvertygad delas af dess medstånd, likväl icke vill med sitt bifall till nämnde betänkande fästa detta vilkor." Preste- och Borgare-stånden vidhöllt deras förra beslut; men Bondeståndet ej blott gillade betänkandet, utan beslöt äfven inbjuda Ridd. och Adeln att deltaga i en tunderdånig önskan om Kongl. Maj:ts pröfning och beslut i ämnet. Imedlertid kom ingen gemensam underd. önskan att framställas, utan både Adeln och Bondeståndet ingingo, hvar för sig, med hemställningar till Kongl. Maj:t.

Men innan dessa Riksdagsdebatter lemnas, torde man böra kasta en blick på det vidlyftigare motiverade beslut, som Borgareståndet fattade och lät till medstånden afgå, då utskottets betänkande afgjordes. Först kan det icke undfalla någon upmärksam läsare, att Borgareståndet år 1812 förklarade concessionerna icke kunna angå de egentliga hindren för näringsfriheten, nemligen skräförfattningarna, emedan desse vore reglementariska stadganden, hvilkas ändrande och uphävande beror på Kongl. Maj:ts vilja; men 1815 ville samma Riksstånd icke votera öfver frågan om näringsfrihet (d. v. s. om uphävande af dessa reglementariska stadganden), emedan denna fråga rörde ståndets privilegier. Concessionerna, i hvilka

man velat — och med fullt skäl påstått sig — finna skråordningarnes uphävande, tyddes först så, att de icke inneburo uphävandet, och sedan ända därhän, att de hindrade det. Först sade man: "Ingen näringsfrihet fins i concessionerna." Sedan sade man: "Ingen näringsfrihet kommer att finnas, emedan den icke finnes i concessionerna."

(Forts. c. a. g.)

UTLÄNDSKA NYHETER.

Turkiet. De arma Grekerna begynna försviffa om hjälp utifrån. Sådant tyckes åtminstone en proclamation af Georgaki tillkännagifva. "Tappre Greker!" så lyder den "Vi alla, ädle bröder, gå under för ett förfärligt öde. Ösvergifne af de angränsande trosförvandter, af hvilka en del lofvade oss understöd, en del åter genom smådelser till och med räkna oss till ett brott våra blodiga ansträngningar för vår religion och vår-existence, hafva vi ej annat öfrigt, än hjälteöden. Up bröder, visen eder edra förfäder värdiga. Vi hafva dock räddat vår ära; Europa har lärt känna Hellas's söner. Den utlofvade hjälpen från Ryssland kommer för sent för oss. De Moskowitzske store vilja först se Grekelands blomma slagen, inuan deras hjälp kommer; på det de blott må eröfra den råa massan och, efter de bildade klassernas förstöring, icke emottaga, såsom ett framtida gäsning-ämne, någon impuls af den ande, som de frukta vid vår pånyttfödelse. Låtom oss därför dö och oförfäradt se döden i ögonen! Lefve Grekelands religion och frihet! Döden åt Barbarerna." Nästan den enda hjälp, Grekerna kunna påräkna utifrån, är af enskilda. Från Marseille gå, då och då, några officerare, mest Tyskar, till Grekland. Men de Grekiska handelsbusen i M. göra nästan intet för sina landsmäns sak. De Tyska studenternas ifver synes afsvalnad. I Österrike äro stränga mått och steg vidtagna mot Greker, som burit vapen, och mot Tyskar, som visa lust att gå till Grekland. "I Trieste, heter det, ger en närmare bekantskap med Grekiska nationen helt andra och troligen riktigare åsigt af saken, än i det norra och medlersta Tyskland. En hop unga män, som först voro enthusiastiskt stämda för Grekelands be-

frielse, hafva också litit föra sig på andra tankar och vilja nu lugnt gå hem." — En ung Polsk Furste Krusinski har från Marseille, med 60 Franska och Tyska officerare, gått till Morea. Franska regeringen lägger inga hinder i vägen för dylika resor; och den officiella tidningen *Moniteur* börjar tro, att för att hämma de beständigt förnyade mordet på Solons och Periclis alkomlingar, det kanske vore nödigt att lägga hand vid deras emancipation.

Vid Fokschani stå ännu 3000 Hetairister, emot hvilka Turkarne ingen ting företagit, utan först vänta förstärkning. Asiatiska trupper komma dagligen till Moldau, och furstendömena lära icke komma att evacueras. Turkarne gå ej hem, utan ämnas lägga sig i vinterquarter. I Jassy ökas våldsgärningarne. Hundrade flickor äro redan såsom slafvinnor släpade till det inre af Turkiet. Med arméen följa särskilda slafvhandlare, hvilka uppsöka flickor och gossar, köpa och föra dem öfver Silistria in åt landet.

Grekernas styrka på Morea utgör omkring 30,000 man, hvaraf icke en tredjedel är drägligt väpnad. En påk, en slunga och en hop små och stora stenar utgöra de flestas beväpning; några hafva pistoler och värja. De flesta invånarne i de insurgerade städerna hafva dock vapen; och om revolutionen skulle taga en elak vändning, har man att frukta allmän plundring och mord på Turkarne, då ordningen redan är ganska svår att uprätthålla. Före Dem. Ypsilantis ankomst hade Senatens i Kalamata förmligen förklarad krig mot Senatens i Modon; men genom Y:s bemedling hindrades utbrott af fiendtligheter, och man nöjer sig nu att skymfa hvarandra. Turkarne äro mycket fruktade, och dagligen häktas några af deras förmentade vänner — eller, som de kallas, slafvar — hvilka till större delen äro rika Greker, så att det tros, att de förföljas mera för sina penningar än sina tänkesätt. — I Modon utgifvas dagligen bulletiner eller, som de kallas, Frihetsblad, författade i den mest excentriska och högräfvande stil, ofta fulla af osanningar, alltid af gruffiga skällsord mot Turkarne. Senatens local-författningar förståda oftast mycken klokhets, och främmande köpmän behandlas med mycken aktning (hvilket icke inträffar öfver allt).

Enligt Franska tidningar, skola Grekiska flottans befälhafvare blifvit ocuse, efter segren vid Mykale, och många gått hem, emedan ingen ville erkänna ett öfverbefäl; men deras och det öfriga sjöfolkets hustrur hade föreställt sina män all den

olycka, de därigenem tillfogade sitt fädernesland; och då hade de, efter att hafva öfverenskommit om ett reglemente, åter utlupit, för att förena sig med de vid Patra liggande skepp och gemensamt angripa Turkarne och Egyptierna.

Joniska ön Cerigo har blifvit ett slags frihamn, där de Grekiska insurgenterna utbyta olja och andra sitt lands producter mot vapen och andra behof, som tillföras dem.

Kejsaren i Ryssland har gifvit 10,000 Rubels pension åt den afträttade Furst Morusi's enka, som flytt i Odessa och hvars tvänne niecer blifvit sålda på slafstorget i Constantinopel.

Ryssland. D. 7 Oct. återkom Kejsaren från Witepsk till Petersburg.

America. Från Puerto Cabello hade tågat 1700 man Spanjorer mot Coro, hvilket de angripit, men därvid förlorat 1000 man och återlägat. I Cartagena hamn hade Öfv. Padillo tagit eller förstört alla Spanska örlogsfartyg. Man hoppades, att både Cartagena och Cumana snart skulle capitulera. I Laguaira hade tre rikt lastade Spanska skepp inlupit och blifvit förklarade för priser, emedan de ännu icke ägde kunskap om stadens öfvergång till Independenterna. -- I Havana begynner folket högt yttra sin önskan om oafhängighet. -- Gen. Odonouja har återgått från Veracruz, efter att hafva, i en proclamation, sagt Mexicanerna, att om det ej lyckades honom att skaffa dem samma rättigheter som moderlandet, skulle han öfverlemnna åt dem att sjelfva välja sig ett öfverhufvud. Han väntades tillbaka till Havana.

I Buenos Ayres begynna allmänna ärender och handel att få en lugnare gång. I Cordova äro redan församlade deputerade från några provinser och vänta på de andra, för att öppna Congressen.

Sjöröfverierna i Westindiska farvattnen hafva blifvit så olideliga, att Förenta Staternas regering funnit sig föranlåten utsända armerade fartyg till handelns skyddande.

Hannover. D. 29 Oct. ämnade Konungen anträda återresan till Englaud. Han uppehåller sig några dagar i Göttingen. -- Till Hannover hafva ankommit många främlingar, Furst Metternich, Grefve Liewen, Grefven af Itterburg (f. d. Kronprins af Sverige) m. fl. Furst Metternich emottogs med ovanlig ärebetygelse.

Spanien. Gula febreus härjningar äro förfärliga. Hela staden Tortosa är ödelagd; Biskopen har blifvit ett offer för sin människokärlek.

I Cartagena och Malaga hafva civil- och militär-auctoriteterna bivistat processioner till Riegos

ära. -- Öfversten och en Stabs-officer vid regimentet Sagunt äro häktade såsom klubbister. -- Riegos memorial till Konungen är ganska skarpt, i synnerhet mot Xefe politico i Saragossa (Moreda), "Han eller jag (säger R.) måste betala sina misgärningar med bufvudet." Moreda har utgifvit, i ett starkt hand, sitt försvar.

D. 3, 4 och 5 Oct. dogo i Barcelona 1000 människor. Alla hus äro smittade. Det är märkligt, att tolfåriga barn icke äro utsatte för smittan; men, beröfvande sina föräldrar, äro de offer för det rysligaste elände. Äfven begynte upstå brist på lifsmedel i staden. Det säges, att känslan af mänskligket begynner släknas hos de öfverlevande. All communication mellan Frankrike och Spanien är spärrad; icke en gång courierer och estafetter släppas fram. Äfven i Malaga har smittan visat sig. Cadiz är ännu fritt.

Madrids Ayuntamiento har låtit förrätta sorgmässiga öfver Arco Agüero. -- Qvarlesvorne af frihets-hjältarne Padilla och Maldonado från 17:de secliet blefvo d. 24 Sept. högtidligen begrafne i Villalar. Gen. Empeinado hade, med mycket trupper och militärisk musik, begifvit sig dit.

Portugal. Cortes hafva beslutit, att regeringen skall hos Pöfven anhålla om en bulla, som tillåter Portugisiska folket att, ifrån d. i Januari nästa år, äta kött på helgdagarna.

England. Subscriptionerne för R. Wilson ökas; Hert. af Bedford har teknat 500 pund, Grefve Thanet 200 o. s. v. -- I flera Grefskaper i Island är ganska oroligt.

F. d. Drottningen af Hayti har tillträtt sin afiidna gemäls qvarlätenskap i Erkestiftet Canterbury, värderad till 9000 pund.

Nästan alla Lord Domrarne (den tillförordnade regeringen) äro frånvarande från London; ett bevis, säger en tidning, att vår regerings-machine ändock temligen går af sig sjelf.

Frankrike. Upfostrings-Directionen har utgifvit en förteckning på böcker, som nästa år skola brukas vid skolorna i Riket. Där af synes, att Franska ungdomen blott i utdrag skall läsa de gamla författarne; ty där förekomma endast några Selectæ Historiæ, Res memorabiles, Excerpta o. s. v., som skola förfärdigas af därtill utsedda compilerer. Af Franska Tragedier tillåtas blott Athalie, Esther och Merope.

COURIEREN

FRÅN STOCKHOLM.

Thorsdagen den 8 November

Recension.

(Forts. fr. N:o 55.)

Då, heter det i beslutet, spannemåls-handeln är, hvad den bör vara *), fullkomligt fri, och victualiehandeln äfven vid denna Riksdag af samtliga Riksständen är förklarad lika oinskränkt; då landet har rättighet att hålla alla behöfliga socken-, bruks- och säterihandtverkare **); då landtmannen äger till städerna kländerfritt införa och afyttra sina producter ***); då fabriker nu mera utan hinder kunna på landet anläggas †); då hvarje Svensk man äger rättighet att reda i skepp, och Ridderskapet och Adeln särskildt ††) att exportera

*) Hvarföre bör den mer än andra?

***) Redan således en stor sak, att landtmannen icke måste låta göra sina skor och byxor i staden? Då han nu har så stora fri- och rättigheter, vore det oförskämdt af någon annan att begära äfven några.

***) Kan motsatsen ens hafva fallit någon in? Producter -- ja; men tillverkningar -- högst få.

†) Detta är icke så fullkomligt riktigt.

††) Just detta särskildt bevisar, att Ridderskapet och Adeln gjorde något verkligt stort, då den medgaf och fordrade näringsfrihet. -- Men hvem fattar detta? Hvem begriper, att oegennyttia är möjlig? "Tig, du har ju sjelf privilegier!" detta är den talisman, hvarmed

sina egna effecter, och dessutom hvarje Riddersman samt statens embetsman, försedd med Konungens fullmakt, kan och bör till contingentborgare på Grosshandel antagas, enär han i laglig ordning därom sig anmäler; då äntligen vid landtmanna-näringarna i vårt land ännu icke finnes så stort öfverflöd af arbetare, att någon enda individ skall kunna nämnas, som blifvit näringslös, därför att han, såsom obehörig till inmångande i borgerliga yrken, därifrån blifvit tillbakavist, utan den allmännaste klagan däremot föres öfver bristande händer vid jordbruket †††); -- -- är det för Bor-

skrän skydda sig mot hvarandra. Den, som icke låter besvärja sig därmed, den är incorrigibel.

†††) Alltid samma missförstånd. Hvem har sagt, att alla människor skulle ströma till stadsmanna-näringarna, om de vore fria? Aro de så fördelaktiga, att man måste sträfva från alla andra till dem, då är ju det Vållof, borgerskapet utsatt för misstankar att vara egenlyttigt vid deras så ifriga försvar. Men de äro det icke, åtminstone äro de det icke, om lärpojke inrättningen, som skallar så många arbetande händer utan lön, uphäfdes eller en oinskränkt concurrence gjorde det omöjligt att sätta hvad pris som helst på tillverkningarna. Å andra sidan torde man med visshet kunna antaga, att de i verkstäderna erforderliga händer skola minskas, i händelse af en näringsfrihet utan inskränkning. Det dagdrifveri, som nu föröfvas medelst frimåndagar, gillen, vandringar och dylikt; den låglöshet, som

gareståndet ännu icke uppenbart, hvilka stora riksgagneliga fördelar skulle tillskyndas de tvänne resp. medståndena *) af den så ofta påyrkade oinskränkta näringsfriheten, om därmed icke åsytas en fullkomlig upplösning af Borgareståndet" o. s. v. Ståndet tyckes härmed vilja säga: någon liten del af hvad man söker har man ju fått; således borde man vara nöjd.

Sedan updrages en jämnförelse mellan de andra ståndens och Borgareståndets villkor för representationsrätt. En Adelsman födes därtill eller nämnes af Konungen; en Prest måste innehafva ett embete och genomgå många prof; Bonden måste innehafva kronoskattejord (krono-, kronoskatte eller frälseskatte, säger Riksdagsordningen) och icke hafva beklädt ordinarie embete. "Borgareståndet ensamt skulle, genom det föreslagna frihets-systemet, hädanefter blifva satt i nödvändighet att, utan urskilning af mer eller mindre dugliga subjecter, ibland sig emottaga hvilka som häldst sig därtill behagade anmäla" Ja, alldeles så som Bondeståndet nu gör. Sant är, att det fordras

---

måste finnas hos slafvar (lärpojkar), hvilka endast vänta på slutet af vissa år -- detta allt försvinner vid en fri näringsutöfning; och då man antager, att icke mer än den erforderliga varumängden tillverkas, läser det vara intet tvifvel underkastadt, att åtminstone icke flera händer skola dragas från jordbruket, om näringsfriheten blir fullkomlig, än som nu sker.

*) Hvärtöre kan man aldrig fatta, eller, om detta är omöjligt, åtminstone lära sig eltersäga, att någon är i stånd att arbeta för annat än sin egen fördel? De tvänne resp. medståndena hafva aldrig erkänt, att de påyrka näringsfrihet, därför att hon tillskyndar dem fördelar, utan därför att hon tillskyndar hela Svenska folket fördelar -- och den stora pluraliteten tillhör intetdera af de tvänne resp. medståndena. -- Och riksgagnelig sedan! och det ihop med de tvänne resp. medståndens enskilda fördelar! God logik!

innehafvande af viss jord, för att kunna blifva representant i bondeståndet; och de stånd, som yrkat "frihetssystemet", hafva ej heller ännu påstått, att Borgareståndet skulle till representanter taga andra än borgare. Men de hafva velat, att man icke må vara mer underkastad ett ofta arbiträrt tillstånds erhållande, för att blifva borgare, än för att blifva innehafvare af krono eller skattejord. Häruti är det, som borgareståndets jämnförelse haltar. Att den icke synnerligen haltar, i fråga om presterskapet, det erkänna vi gärna.

Öfver uttrycket: *mer eller mindre dugliga subjecter*, torde ännu några ord behöfvas. Dessa skulle, säger ståndet, komma att med detta stånd "genast dela alla deras (dess?) genom flit och mödor sanvlade och gjorda vackra inrättningar, till understöd för sådana deras (dess?) egna medlemmar, som därtill äro lagligen berättigade", "deltaga uti och snart ensamme styra städernas ekonomiska angelägenheter, välja och tillsätta deras magistrats-personer och öfrige tjänstemän samt innan kort tid äfven blifva deras Riksdags-representanter."

Ja, just nu händer äfven, att *mer eller mindre dugliga subjecter* göra allt detta. Ty man vill väl icke påstå, att den, som gått tolf år på en skomakareverkstad, nödvändigt är därigenom skickligare, än den som aldrig varit lärgosse, att sköta vackra inrättningar, välja magistratspersoner och blifva Riksdagsrepresentant. Tvärtom torde icke vara förmätet att påstå, att den nu brukliga handverkare-upfostran är bland de otjänligaste att dana till dylika yrken. Tänker man allvarsamt på saken, är man frestad att förvånas, huru *någon enda* så upfostrad människa kunnat blifva skicklig till de i fråga varande befattningar. Så snart blottä genomgåendet af vissa läro- och gesäll-år, jemte mestareprofs förfärdigande,

genast berättiga till burskaps vinnande, måste man äga tro, att en i alla andra saker, utom handverket, fullkomligt rå människa kan blifva borgare. Hvad som bibragt borgareståndet uplysning, är icke skrå ordningen; och uplysning bör således kunna finnas där, äfven om skråordningen uphäfdes. Vi hafva visat möjligheten däraf, att skråordningen kan tilldela burskap åt *subjecter*, än hvilka ingen kan vara *mindre* skicklig i de omtalade borgerliga förrättningarna; och om *mer* skicklige, än hvad skråordningen medgifver (ty att hon verkligen hindrar allmän bildning, hafva vi ock visat) skulle tränga sig in i ståndet, kan det omöjligt vara ståndet oangenämt. Ståndet måste väl annars hysa samma grundsats, som hvarje annat stånd, att vid val till representanter välja de bästa bland sig; och *jämngoda* kan icke ens skråordningen göra hela borgerskapet.

Att outlärda borgare komme, genom frihetssystemet, att dela ståndets "genom flit och mödor samlade och gjorda vackra inrättningar till understöd för sådana dess egna medlemmar, som därtill äro lagligen berättigade", torde vara mindre farligt. Den, som icke bidrager till en dylik inrättning, är icke lagligen berättigad att njuta något däraf. Den, som bidrager, tyckes böra tillas, om han är tillkommen på gamla eller nya sättet. Hvad gamla inrättningar vidkommer, så torde därvid en jemnförelse tilåtas. Om Svenska kronan en gång blefve underkastad val, eller ärfilig äfven på kvinnolinien, så skulle, enligt ståndets raisonnement, alla gamla krono-egendomar försvinna, alla dess rättigheter förändra natur. Om Biskopar en gång komme att tillsättas af Konungen, utan förslag af stiftet, så uphörde Biskoparne att äga samma rätt till sina boställen, som nu. Säger man åter, att det är samma krona, samma Biskops-

embete, ehuru utnämningen till regent, till Biskop sker efter andra grunder; så säger man äfven, att det är samma borgerskap, fastän burskap vinnes utan de formaliteter som förr.

Vi uppehålla oss så länge vid detta Borgareståndets beslut och egna däråt en större upmärksamhet, än vi ansett oss skyldiga en skrift af samma innehåll, i fall den varit af privat hand upsatt. Hela ståndets försvar för skråprinciperna förtjänar en detaljerad vederläggning, som vore öfverflödigt, om dessa principer försvarades af en enskild, ja af en hel stads borgerskap. Hvad dylika raisonnera, kan vara utan synnerligt inslytande; men hvad en fjerdedel af rikets lagstiftning sagt, måste väcka upmärksamhet. Man kan antaga, att ståndet, i en så hård strid som den 1815, framletade alla sina egentliga och starkaste skäl. Vi vilja följa protocolls-utdraget till slut.

(Forts. c. a. g.)

UTLÄNDSKA NYHETER.

Turkiet. Från Wien talas ännu om en förestående congress öfver Turkiska ärenderna. I Odessa tror man allt jemnt, att krig icke kan undvikas. Därifrån berättades äfven, att Sultans Hatti Scherif om alla trognas allmänna beväpning verkligen blifvit kungjord på Constantinopels gator d. 20 Sept. Första underrättelsen om dess utfärdande var ganska riktig; men Engelska Ministern hade använt hela sitt inslytande, för att hindra beslutets verkställighet. Detta lyckades honom således blott till en tid. Denna underrättelse vinner styrka genom en annan från Wien, där man fått bref från Constantinopel af d. 25 Sept. Storherrens förra Hattischerif om alla Mussulmaners beväpning (heter det) hade för några dagar sedan blott blifvit förnyad, i anledning hvaraf man förmodade, att Porten icke från Petersburg fått något nöjaktigt svar. Nyss hade ankommit en mängd färska Asiatiska trupper, hvaraf hufvudstaden hvimlade. Porten syntes allvarsamt rusta sig till krig. De trappar, som legat på Asiatiska sidan, öfverfördes hoptals till Constantinopel. Ett rykte sade,

att Profetens sana oförtöfvadt skulle planteras på Sophia moskéen. Dessa ovanliga rörelser syntes föranledda däraf, att inga underrättelser inläpiti från flottan, men väl om flera fasta orters öfvergång till Grekerna.

Från Frankfurt berättas däremot, att Divan sändt till Petersburg en replik på Rysslands svar. Denna skulle låta ganska moderat och fredligt; och man trodde Österrikiska Ministern hafva haft sin hand i uppsättandet. Denna underrättelse synes icke tillförlitlig och åtföljes (i Journal de Francfort) af betraktelser öfver Metternichs resa till Hannover. Från Hermanstadt berättas af d. 4 Oct., att Turkiska trupper på en tid beständigt kommit till Moldau; men att Walachiet under det samma nästan alldeles utrymdes. D. 29 Sept. funnos ännu blott 1500 man kvar i Bucharest. Äfven de torde snart aftåga, sedan Hetairisterne kunna anses fullkomligt till intet gjorda. Resningens hufvudmän förbannas allmänt af Grekerna, sedan de sett, att den lofvade hjälpen uteblifvit. Jorgaki och Pharmaki blefvo tagna i Sek och afföras, tillika med den förut fångue Diamanti, till Constantinopel. Jorgaki, som är högst illa sjuk, torde, genom en tidig död, undgå det rysliga öde, som där väntar honom.

I Morea och i allmänhet på fasta landet tyckes Grekernas belägenhet försämrast. Chorschid Pascha har, i sitt läger för Janina, redan erhållit en förstärkning af 8000 man; och flere voro i antåg från Constantinopel. Han har afsändt detachementer, för att rensa L. panto-trakten från Insurgenter. — Sedan det icke lyckats de vid Thessalonik samlade Turkiska trupper att drifva Grekerna ifrån halfön Kassandra, har en annan Ståthållare blifvit tillsatt i Thessalonik. — Turkarne hafva redan landstigit på två punkter i Morea och föröfvat grulliga härjningar. D. 18 Sept. afseglade Turkiska flottan från Zante, för att vid Patra anställa en tredje landstigning. Några Grekiska skepp vid Mesolongi blefvo upbrända af Turkarna; och man talar ej mer om någon Grekisk flotta. Den Turkiska var redan förenad med Egyptiska och Tunesiska Escadrarna och väntade den Tripolitanska och Algierinska. — D. 15 Sept. hade Turkiska Amiralen fråp Zante detacherat en division af sin flotta, för att gå till Corfu-kanalen och där förena sig med Kapudan Bei's.

Portugal. England synes ganska upbragt öfver Portugisernas bemödande att göra sig sjelständiga i industrielt afscende.

D. i Ost. var Lissabons folk något oroligt,

i anledning däraf att en officer, som i Rio Janeiro låtit skjuta på de i Börshuset samlade valmän, visade sig offentlig. Det lyckades dock att rädda honom och stilla folket.

Förslag är hos Cortes gjort, att alla Consulplatser på främmande orter skola besättas med infödda Portugiser.

Spanien. Stats-Rådet skall hafva tillstyrkt kungörande af grunderna för Riegos afsättning.

Sammandragningen af så mycket Franska trupper på Spanska gränsen betraktas af Spanjorerna med stort misstroende, och starka försvarssteg tagas. I S. Sebastian och Pampluna är garnisonens tjänstgöring inrättad så, som om belägring förestode.

Gen. Alava är General-Capitaine i Arragonien. Gula febre rasar ännu, efter sista underrättelserna, Catalonien. Till Barcelona hafva frivilligt begifvit sig några Franska läkare (Paris, Bailly m. fl.) och blifvit af folket emottagna med de mest brinnande förhoppningar. De sökte öfvertala de ännu friska att begifva sig ur staden i det uppslagna lägret. På en månad (från d. 7 Sept. till d. 6 Oct.) hade äfven 10,000 människor dött istaden. Man fruktade, att folket skulle i massa slå sig genom cordonen.

America. Provinsen Guadalaxara i Nya Spanien skall hafva förklarad sig sjelständig. Däremot berättas, att i Guayaquil en contrarevolution till Spaniens förmån dagligen väntades.

Efter Arenales's fullkomliga seger öfver Spanska Generalen Ricafort nära Lima, hvarvid R. sjelf förlorade ett ben och endast få officerare undkommo, har Vice Konungen, La Serna, slutit stillestånd med S. Martin, hvars höggvarter var i Ancón, ganska nära Lima. Man väntade underhandlingar om definitiv fred. Cochrane har intagit Moyendo, och blokaden för Chile fortfar.

England. Konungen tros i hemvägen besöka Paris.

Subscriptionerne för R. Wilson stiga redan till 5000 Pund. Grefve Darlington har teknat 500. Wilson har tagit sina söner ur militär-tjänst och undervisningen, då det icke passar honom att införa dem i en tjänst, där rättvisa blifvit honom vägrad. Han har nemligen två gånger förgäfvat sökt att få sitt förhållande undersökt af krigsrådet.

STOCKHOLM,

Tryckt hos ELMÉN och GRANBERG.

COURIEREN

FRÅN STOCKHOLM.

Måndagen den 12 November.

Recension.

(Forts. fr. N:o 56.)

"Borgareståndets privilegier äro icke personliga," heter det. Hvilket stånd privilegier äro då personliga, om man undantager Adeln? Och äfven Adeln har afsagt sig alla egentligen *personliga* rättigheter; dess enda kvarvarande privilegium är det att, samlad i corps, utgöra en del af lagstiftningen.

"Detta stånd (borgareståndets) ledamöter förvärfva sig en ej afundsvärd rättighet med arbete och möda, ifrån deras första ungdomstid, och när denna rättighet är vunnen, måste dock dess innehafvares hela framtida utkomst vara grundad på en stadig omtänka och arbetsflit." Alldeles det samma, som Borgareståndet här säger, kan hvar människa säga. Är det kanske landtmannens lott att utan omtänka och arbetsflit skaffa sig sin utkomst? Men om det så är, om stadsmanna-näringarne äro förenade med mera vedermödor än andra; hvarföre vill icke borgareståndet låta dessa ifriga förfäktare af "frihetssystemet" försöka, öfvertygas och ledsna vid den "ej afundsvärda rättigheten"? Antingen förstår man icke sin egen fördel, om man häldre lider hat och ständiga anfall, än afträder rättigheter, om hvilkas ofördelaktighet man är

öfvertygad; eller ock ligger under alltsammans någon dold mening.

"För denna rättighet erlägga de både till stat och stad icke obetydliga utskylder" &c. Det kan vara tid att en gång vid roten anfälla detta det mest omtuggade föregifvande, som skall tjena till skäl för skråväsendets bibehållande. Stige den fram, som kan bevisa, att stadsnärings-idkarens utskylder kunna jemnföras med de onera, som hvila på landtboen. Räknar man blott, hvad som utgår i penningar, så ser man allt, hvad stadsboen utgör (ty hans inkomst och hela rörelse är penningar), men icke hälften af landtboens onera, hvilkas tyngd och mängd kanske icke den mest instuderade kameralist skulle kunna upnämma. Landtmannen är vanlottad i allt; men i allt framlysa däremot följderna af det gamla bemödandet att uphjälpas städerna. Landtboen t. ex. rödjer och underhåller vägar för alla resande, utan att få någon ersättning; däremot då han kommer till staden, måste han betala bro- och hamnpenningar. Till understöd i sina stadsutgifters bestridande, har borgaren vissa intrader sig anslagna. Med ett ord: det vore märkeligt att se den, som försökte (med annat än obestämda, klingande fraser -- ty sådant har man ofta sett) bevisa, att stadsboen skattar mer än landtmannen, NB. då man tager i öfvervägande *alla* dennes onera och icke be-

räknar, hvad den förre kanske betalar just för skråväsendets skull och till dess uprätthållande.

"Enär alltså ingen ting finnes i Borgareståndets privilegier och rättigheter, som skadar samhällets trefnad och välstånd," och ståndet sökt förbättring i skråordningen, hvarpå en Comité arbetar; "så förmodar ståndet, att dess resp. medstånd ej skola anse för skråanda, hvad som har sin grund i billighet och de förhållanden, som lagen emellan medborgare utstakat. För sin del hvarken vill eller skall Borgareståndet af sina medstånd begära sådana eftergifter eller upoffringar, som skulle förnärma deras lagliga rättigheter, öfvertygadt därom, att första vilkoret för sann frihet är lydning för lag, aktning för andras rätt och ordning i allt." Ja, du stora dygd, aktning för andras rätt! Denna aktning hafva just de båda stånd, som år 1815 stridde mot skråväsendet, visat och därför fordrat. Borgareståndet vill icke begära af sina medstånd några eftergifter! Detta har sina goda skäl, emedan medstånden icke äga, utom representations-rätten, några rättigheter, hvaraf ej hvarje borgare, utan förutgående pröfning, utan ens att fråga någon människa om tillstånd, kan genast blifva delaktig. Presternas yrke är icke näring, utan embete; och därtill måste fordras pröfning.

Ofvannämnde Comiterade inkommo ändtligen med utlåtande, dateradt d. 6 Maji 1816 och åtföljdt af *Förslag till förnyad förordning angående handtverkerierna i Riket och Förslag till förnyad Handelsordning.*

I utlåtandet anse committerade frågan, huruvida sättet för burskaps vinnande är ändradt genom 1810 års concessioner, vara lätt utredd, nemligen på det sätt, att de "ej kunde medföra rubbning uti andra

stadgar, än de (m), som i egenskap af verkliga privilegier bestämna vissa särskilda rättigheter och förmåner, hvilkas upoffring eller eftergifvande utgör hvarje stånds ensak". Vidare anföres det vanliga, att skråordningarne äro ekonomiska stadganden, med hvilkas ändring bör förfaras enligt 89 § af Regeringsformen. Borgareståndet ville endast "undandröja det hinder för andra medborgareklasser, att ingå uti borgerlig näring, som kunde vara en följd af dess enskilda stånds rätt". Committerade erkänna väl, att "därigenom i sjelfva verket vunnits föga mer än som, genom en riktig tillämpning af hvad redan förut är stadgad till förmån för Adel och Ståndspersoner", i allt fall bordt äga rum; men påstå dock, att "Ståndet gjort allt hvad det kunde," utan att vända sig till Kongl. Maj:t i föreskrifven ordning. Committerade säga sedan, att oinskränkt näringsfrihets beviljande icke kunde vara Ståndets mening, då det vid samma Riksdag anhållit om befallning till Commerce-Collegium att efterleva 1789 års försäkran, enligt hvilken icke fler borde få burskap, än närings-utvägarne kunde tillåta.

Af denna orsak kunde man draga en alldeles motsatt följd. Hvarföre skulle ståndet just endast yrka denna stadgas efterlevnad, om icke för att förekomma ett för stort tillopp, förorsakadt af den oinskränkta rättigheten, som man ansåg hvar och en hafva fått, att inkomma i näringarna? Hvarföre yrkades icke lika gärna efterlevnad af sjelfva skråordningen, eller det föreskrifna sättet för burskaps vinnande, om den ansågs gällande? Nej just yrkandet af 1789 års försäkran ensam bevisar, att man an-

*) Committerade hafva således uplyst, hvad ordet Ståndsperson betyder, nemligen embetsman med Kunglig fullmakt; ty för andra, som vanligen kallas stånds personer, fans ingen med näringsfrihet än för hvarje bonde.

såg skråordningens uphäfvande gifvet. Nämn-
de försäkran och skråordningens uphäfvande
kunde man tro lika förenliga, som t. ex.
hvarje mans rättighet att köpa hemman är
förenlig med förbudet mot hemmans-klyf-
ning. Åtminstone är säkert, att de öfriga
stånden ansågo concessionerna, då de gjor-
des, innebära näringsfrihet.

I det öfriga af sitt långa utlåtande ut-
vecklar Comitéen de grunder, hvarpå den
stödt sina efterföljande förslag. Dessa rai-
sonnementer gå vi förbi för det närvarande
och återfinna dem vid sjelfva punkterna i
förslagen. Några viktiga ord, som bestyr-
ka vår förut yttrade mening om skråord-
ningens större eller mindre tjänlighet att
bilda *mer eller mindre dugliga subjecter*,
kunna vi dock icke underlåta att anföra.
De lyda så: "I allmänhet är hittills å hus-
böndernas sida föga eller intet gjort för
arbetarens hysning och sedlighet; och det
bör så mycket mindre förekomma oförvän-
tadt, som många Handtverksmästare, hvilka
vanligen utgått från de lägre folkklasserna,
sjelfve äga ringa odling och ejens förskaf-
fat sig någon slags kunskap i skrifvande
och räknande. Denna okunnighet hos perso-
ner, hvilka, såsom idkare af borgerliga hand-
teringar, äro skyldige att genom ordentliga
böcker och räkningar styrka sina fordrin-
gars riktighet, då sådant påfordras, och så-
som ledamöter af ett Riksstånd äro berät-
tigade att komma under omröstning vid val
till åtskilliga förrättningar, som bero af
medborgerligt förtroende, skall säkerligen
än vidare fortvara, så framt ej en lättsinnig
ungdom på tjänligt sätt förbindes att be-
gagna sig af de många tillfällen, som för
den samma stå öppna att söka inhämta åt-
minstone någon kännedom uti dessa nyt-
tiga och nödvändiga öfningar, hvilka så lätt
kunna förvärfvas. (Forts. c. a. g.)

Turkiet. Enligt berättelser öfver Marseille
skall den nya Storherrliga firman lyda sålunda:
"Jag inser nu, J Musulmän, hvem vi hafve att
tacka för de nu varande oroligheter samt de re-
volutions- och uprorstankar, som förmått de fred-
liga Rajarne (Grekerna) att gripa till vapen mot
oss. Den trolöse Ryssen är det, som upspunnit
alla dessa stämplingar och gifvit Grekerna vapen
i hand; utan hans ränkor, hans stämplingar och
penningar skulle Rajarne ännu lefva lugne under
vårt höga beskydd och icke hafva litit förleda sig
till straffbara afsigter. Därföre, J Musulmän, har
jag velat recommendera Er mina Rajar, emedan de
icke skulle hafva gjort sig brottsliga, om de icke
blifvit förledd. Bemöten dem således med skön-
samhet och mildhet och uphören att behandla dem
såsom fiender; ty mig allena äro de brottslige be-
kanta och min hämnd skall veta att hinna dem.
Då Ryssarne, detta trolösa folk, icke med öppen
panna, utan på krokvägar, anfalla oss, i det de
af oss begära antingen Rajarnas sjelfständighet eller
andra saker, hvilkas beviljande mitt höga rikets
fördel ej tillåter, så upmanar jag Eder, i tappre
och trogne Musulmän, att J dag och natt ären på
Er vakt och låten Eder finna under vapen, på det
vår trolösa fiende icke må öfverrumpla oss. Jag
förklarar Eder, att denna yrkade Rajarnes oafhän-
gighet och alla de öfriga fordringar, som äro gjor-
da, strida så mot Ottomanniska magten och den
höga Portens fördelar, att vi, häldre än att med-
gifva dem, icke få frukta att underkasta oss ett
krig, ehuru långt och blodigt det än må vara." Krig
måste blifva en följd af en dylik förklaring
— om den nemligen är gifven. Hvad man i sam-
ma anda hörer från Wien, måste dock vara till-
förlitligt; och från Wien berättas, att Divan ut-
färdat sträng befallning till alla Turkiska soldater
att icke öfvergifva sina corpser eller gå hem. Den-
na befallning är meddelad de Asiatiska trup-
parna omkring Constantinopel, med förklaring,
att omständigheterna icke medgifva, det de för
denna vinter gå hem. Dessa steg hafva (heter
det vidare från Wien) gjort ett elakt intryck, då
man nogsammt inser, att de blifvit tagna för Rys-
sarnas skull. Det försäkrades, at, Paschans af Brus-
sa, kring Constantinopel samlade, corps oförtöf-
vadt kommer att tåga mot Donau. D. 5 Oct. ha-
de verkligen 3000 Asiater inryckt i Bucharest, och
Porten skall allvarsamt rusta sig på alla punkter.
I förstendömena öka sig de Turkiska trupperne,
och deras anförare tala oförtäckt om krig med Ryss-

land Ryska missionen i Bucharest (som, efter plundringen af sitt hotel vid Sawas mord, bott i Österrikiska missionshuset) har, enligt ordres från Petersburg, afrest till Kronstadt.

I Constantinopel ledde de christne, i medlet af September, ännu i yttersta fruktan och förskräckelse. Sjelfva hufvudstadens invånare skonades väl; men man såg dagligen Greker från Moldau, Walachiet och landet kring Constantinopel, fredliga människor och till större delen landtmän, släpas, utan ransakning och dom, kring gatorna och slagtas. Detta är den Turkiska amnestien! — Den 28 Sept. hafva alla Greker i Constantinopel fått befallning att uppgifva alla personer af andra christna secter dem de hafva hos sig. Alla Grekiska hus anteknades. Afsigten troddes vara att afskilja Grekerna och skydda andra Europeer. Så snart Ryssarne anfälla eller Grekerne i Morea vinna någon fördel, väntade man att se alla Greker i Constantinopel slagade.

Enligt underrättelser från Zante af d. 1 Oct., skall Grekiska flottan, som på öarna i Arkipelagen försett sig med färska lifsmedel och munition, åter utlöpit och 200 segel stark, visat sig utanför hamnarna Patra och Koron, där den Turkisk Egyptiska sjömagten ligger. Hon skall medföra brännare, för att försöka de antända Turkiska skeppen.

Från Frankrike berättas, att Turkarne på Cypren och i Syrien lika litet skonat de Katolska, som de Grekiska christna. Därigenom hafva de Franska Consulerna råkat i mycken ledsamhet och fara. Den i Akre har fått tillfälle att undkomma. Den på Cypren blef arresterad, då han gjorde invändningar mot plundringen af ett katolskt kloster. Han fick blott tid att varna ett ankommande Franskt skepp att åter utlöpa, för att rädda folk och last.

De i Wien arresterade Greker hafva åter blifvit frigifna.

Navarino, som Grekerne eröfrat, är af stor vigt. Hamnen är så stor, att hon kan rymma 1000 fartyg, och försedd med goda fästnings-verk, anlagda af Franska genie-officerer i medlet af sista seklet. Lepanto belägras af en från Etolien ankommen Grekisk corps.

Stockholm. Krigs-Collegium har fått följande Kongl. bref: "Tit. Hos Oss har Majoren vid Uplands regimente, ÖfversteLieutenanten C. L. Dævel, däröfver anført underdåniga besvär, att J, genom Resolution d. 25 Julii 1820, fastställt andra Passevolance Commissariatets beslut, hvarige-

nom Besväranden, i egenskap af Befälhafvare för Stockholms Låns beväringmanskap vid 1818 och 1819 års öfnings-möten å Ladugårds gärdet här vid hufvudstaden, blifvit, på den grund att Wår nådiga kungörelse d. 9 Mars 1813, hvilken, enligt Wårt nådiga Circulaire-bref d. 17 Mars 1818, tjänar till grund för beräkningen af militaire-befällets skjuts och tractamente under marchen hemma i landet, icke medgifver någon skjuts åt befålet, vid de tillfällen då tågande truppe anföres och någre bevisligen sjuke, hvilke behöft transporteras, icke funnits bland manskapet, som ej heller medförde någre kronans persedlar, för hvilka skjuts kunde få beräknas, samt att ofvanberörde Wårt nådiga bref d. 17 Mars 1818 stadgar, det spelet under marchen skall aflönas med åtta skillingar om dagen, skyldig förklarad att till Stockholms låns ränteri återbära hvad i förenämnde afseende blifvit förmycket affördt, för år 1818 Nio R:d 30 sk. och år 1819 Elfva R:d 11 sk, eller tillsammans Tjugo R:d 41 sk. banco, om ändring och uphäfvande af hvilket beslut samt om befrielse från den ådömda återbäringen Besväranden, på flera anförda skäl och däribland att å de till transporterande af Befällets bagage requirerade vagnar och kärror alla tillfälligtvis sjuknade af Beväringen åkt, i underdånighet anhållit.

Dessa underdåniga Besvär, tillika med hvad J, uti underdånighet (underdånigt?) utlåtande af d. 30 sistlidne Januarii däröfver anført, hafve Wi i nåder låtit Oss föredragas och af gunst och nåd tillåtit, att den ÖfversteLieutenanten Dævel ådömda återbäring må estergifvas och beloppet afskrifvas, med det vilkor, att han på sitt hedersord intygar, det sjuke af Beväringmanskapet vid i fråga varande tillfälle blifvit på Befällets bagage-vagnar verkligt transporterade. Hvilket Wi Eder till nådigt svar meddela. Befallandes Eder Gud Allsmäktigt nådeligen. Stockholms slott d. 27 Febr. 1821.

CARL JOHAN.

B. C. QUIDING.

Kongl. Maj:t har, i dessa dagar, gjort H. M. Kejsaren af Ryssland en present, bestående i två exemplar af hvarje Svensk soldat- och ryttare-uniform. Dessa äro afsände, öfver Abo till Petersburg, med en Adjutant i Kongl. Krigs-Collegium.

STOCKHOLM,
Tryckt hos ELMÉN och GRANBERG.

COURIEREN

FRÅN STOCKHOLM.

Thorsdagen den 15 November.

Recension.

(Forts. fr. N:o 57.)

Vi vilja nu framställa en kort öfversigt af Förslaget till den nya handtverkeri-ordningen.

Art. 1. I städer, där flera än två mästare i ett handverk finnas, få de inrätta *embete*, efter ansökan hos Magistraten, som anmäler den hos Commerce-Collegium. Dock är en lagligen antagen mästare icke tvungen att ingå i embetet. En magistratsperson skall och Stadsfiscalen får vara närvarande vid embetets sammankomster, samt ett protocoll skall föras och insändas till Commerce-Collegium.

Art. 2. Läroårs mängd beror på öfverenskommelse med mästaren. Deras antal får dock icke vara mindre än tre; de få ej tilländalöpa, förr än lärlingen fyllt 18 år, och ej utsträckas längre, än till dess han fyllt 21 år, så vida 3 år därmed äro slutade. Mästaren tillkännagifver öfverenskommelsen hos Magistraten, och sedan uppvisas magistratens bevis hos embetet (där sådant finnes). Lärling får flytta från mästare, endast i fall denne af Magistraten pröfvas icke uppfylla sin skyldighet att undervisa lärlingen rikligt, eller i fall mästaren dör och enkan ej fortsätter handverket, med biträde af verkgesäll. Blir lärling,

genom dödsfall, skild från tjänst, åligger det embetet eller Magistraten att skaffa honom ny tjänst. Mästare må ej utan giltiga, af Magistraten pröfvade, skäl skilja lärling från sig.

Art. 3. Lärling, som genomgått sina år, får gesäll-bref af embetet, där sådant finnes, eller af Magistraten, i fall staden ej äger embete i handverket eller lärlingen tjänt hos mästare, som ej lyder under skrå. Den som, utan att hafva genomgått läroår, vill blifva gesäll, får gesällbref af Magistraten, om han fyllt 21 år och kan förfärdiga gesällprof (som då pröfvas af Magistraten). — Mästare äger i sitt arbete antaga legokarlar och qvinspersoner, om hvilka tjänstehjons-stadgan gäller. Gesäll, som vägrar att arbeta tillsammans med dylika, böter 10 R:d, och sedan hvar gång dubbelt *).

Art. 4. För att blifva mästare och få uprätta verkstad, fordras i allmänhet att aflägga prof af skicklighet i handverket, att skrifva läslig stil, att räkna quatuor species i enkla tal, och att vara nykter och väl fräjdad. Gesäll, som arbetat, såsom

*) Detta är tämligen hårdt. En gesäll kan ostraffadt vägra att arbeta med en gesäll; men med ett legohjon får han, vid betydlig pligt, icke undandraga sig att arbeta. Man har velat straffa skråbögmodet — och fallit på en orättvisa.